

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder. — Het nadrukken van de inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Drs D. J. Buwalda, Kampen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds L. Doekes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Huisen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Amsterdam; Mr Dr J. Meulink, Enschede; Drs H. M. Mulder, Kampen; Rudolf van Reest; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Grootegast; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen; voor medewerkers: rechtstreeks aan hen of aan de administratie.

Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes, Tel. 2424 — Postrek. Nummer 406040 ten name van „DE REFORMATIE“, GOES.

Abonn.: f 4.50 per halfj., buitenl. f 11,— per jaar; losse nummers 20 cent, alles bij vooruitbetaling. Advertentiën: 20 cent per m.m.

INHOUD: Hoofdartikel: De kerk en haar diensten. 1. — Uit de Schrift: Van hun zonden verlost (Matth. 1: 21). — Op en om 't kerkplein: Roma Ridens. 2. — Kerkelijk leven: „Uiterst moeilijk gewetensconflict“, 2. — „De ne-

gende man“. — Zending en Evang.: Zendingwerk op Borneo. — Literatuur en kunst: De duivel onder ons. — Gedicht. — Boekbespreking: Jeruzalem of Babylon. — Groninger Brieven. — Persschouw. — Kerkenieuws.

Maar deze tegenstelling tusschen gelooven en zien is niet schriftuurlijk. Abraham, de vader der geloovigen, moet gelooven dat uit Sara zijn nageslacht zal worden gebouwd, dat uit Sara zal geboren worden de voortzetting van de heilige linie. De Heere heeft dat beloofd. Aan dat woord moet Abraham zich vastklemmen. Hij heeft niets anders om op te bouwen. In het zichtbare, registreerbare, constateerbare is geen enkele grond om te hopen op vervulling der belofte. Alles wat voor oogen is pleit juist tegen vervulling. Immers, Sara is onvruchtbaar, en bovendien vergaat straks beider levensbloei. Evenwel, Abraham geloof, op hoop tegen hoop. Hij verwacht de waarmaking van Gods Woord. Hij klemt zich vast aan de trouw des Heeren, Die het ook doen zal. En dan wordt straks Izak geboren. Dan gaat dus dit concrete geloof van Abraham, dat Izak zal geboren worden, over in aanschouwen. Van: Izak zal geboren worden, wordt het: Izak is geboren. Deze belofte is nu tot vervulling gekomen. Abraham mag nu zien met zijn oog. Hij mag Izak betasten met zijn handen. Daar heeft hij nu, zichtbaar en tastbaar, de vervulling van Gods belofte.

Maar betekent dat nu, dat Abraham op dit punt de belofte niet meer behoeft te gelooven? Neen, dat betekent het niet. Abraham moet blijven gelooven. Hij moet zich blijven vastklemmen aan de belofte des Heeren. Hij moet Izak bezitten in het geloof. Dat leert ons Genesis 22, waar Abraham van den Heere het bevel krijgt om Izak te offeren. Daarin wordt Abrahams geloof op de proef gesteld. De vraag, waarom het hier gaat, is deze: Hoe bekijkt en bezit Abraham zijn zoon Izak? Gaat hij uit van wat voor oogen is of blijft hij rusten in Gods belofte? Denkt hij: nu Izak er eenmaal is, een jongen van vleesch en bloed, nu komt het verder ook wel in orde met het nageslacht, nu zal de uitgroei tot een groot volk wel werkelijkheid worden, dat is nu verzekerd, en nu heb ik dus de belofte des Heeren niet meer nodig? Of zal hij ook nu, nu Izak er is, zijn vasten grond blijven zoeken en vinden in het woord van Gods belofte? De vraag, waarom het gaat, is deze: Is voor Abraham de zichtbare voortzetting van de heilige linie, de zichtbare voortzetting der kerk in Izak, een geloofsstuk, ja dan neen?

En dan zegt ons de Schrift dat Abrahams geloof óók daarin openbaar geworden is, dat hij ten aanzien van de zichtbare beloftevervulling zich verlaten heeft op de belofte alleen.

Daar was dus voor Abraham inderdaad een overgaan van gelooven tot aanschouwen, maar Abraham ging nu niet rusten in dat zichtbare, in dat verkregene, in de aanwezige genade, hij bleef rusten in het Woord des Heeren. Dat heeft hij bewezen in zijn bereidheid om Izak te offeren. Hij liet daarbij niet los de belofte: In Izak zal voor u zaad genoemd worden, maar hij overlegde dat God machtig was Izak uit de dooden op te wekken.

Gelooven en zien zijn hier dus geëenszins tegenstellingen, al zijn ze onderscheiden, maar ze komen bij elkaar. Abraham, ziende den concreten Izak, ziet de voortzetting van de heilige linie, ziet de voortzetting van de kerk, maar hij kan het zoo alleen maar onderscheiden door het geloof. Een buitenstaander ziet er niets van. Wanneer die het oog slaat op Izak ziet hij niets anders dan den eenigen zoon en erfgenaam van een rijken herdersvorst. Hij onderscheidt Izak niet in wat Izak waarlijk is naar het Woord des Heeren. Wie uitgaat van wat voor oogen is onderkent Izak niet in zijn ware wezen. Dat kan alleen wie uitgaat van het Woord des Heeren, Maar zulk een kan dan toch metterdaad Izak zien met zijn oogen.

De kerk en haar diensten (Art. 27 N.G.B.)

HOOFDARTIKEL

I. WIJ GELOVEN EN BELIJDEN

Gelijk vele andere artikelen der confessie vangt ook het 27ste aan met: Wij gelooven, waaraan hier nog toegevoegd is: en belijden. Voor onze confessie is dus de kerk een geloofsstuk: Wij gelooven en belijden een eenige katholieke of algemeene Kerk.....

De Nederlandsche Geloofsbelijdenis spreekt hierin evenzoo als de 12 artikelen doen, die zeggen: Ik geloof een heilige, algemeene, christelijke kerk. De Nederlandsche Geloofsbelijdenis doet trouwens niets anders dan het in de 12 artikelen beleden geloof bewaren en handhaven tegen allerlei dwaling en ketterij. De Heere heeft Zijn kerk ingeleid in de waarheid, door Zijn Geest. Hij heeft de kerk der waarheid getuigenis doen geven, en Hij heeft Zijn kerk de eeuwen door bij dat geloof, dat is naar de Schriften, bewaard. Ook in de zestiende eeuw. Toen heeft de Heere Zijn kerk verwakkerd om tegenover ingeslopen valsche leer de oude, vroeger beleden waarheid, te handhaven. Die handhaving vinden we in den Catechismus en in de Nederlandsche Geloofsbelijdenis.

Dus de kerk is ons een geloofsstuk. En waar geloof altijd is geloof in den Heere, daar is ook de kerk een stuk van ons geloof in den Heere. Zondag 8 van den Heidelberger Catechismus, waar nader gesproken wordt over de 12 artikelen als inhoud van ons geloof, geeft als indeeling van deze artikelen: Van God den Vader en onze schepping, van God den Zoon en onze verlossing, van God den Heiligen Geest en onze heiligmaking. Wij gelooven dus, in één woord gezegd, in God, Die Zich in welbehagen aan het menschenleven verbonden heeft — schepping, verlossing, heiligmaking, — maar dan toch in God, niet in eenig schepsel.

Zoo is het nu ook ten aanzien van de kerk. Ons geloof aangaande de kerk is een stuk van ons geloof in den Heere. Die verlossend werkt op de aarde, Die in den Heere Jezus Christus ons met Zich en Zich met ons verzoend heeft, Die de door Christus aangebrachte verlossing uitwerkt in het menschenleven, ook daarin dat Hij Zich hier op aarde een verlost volk vergadert.

De kerk is ons een geloofsstuk. Dat wil zeggen dat wij, wanneer we over de kerk gaan spreken, ons uitgangspunt niet nemen in dat wat voor oogen is, in het zichtbare en tastbare. Maar we gaan over de kerk spreken uit en naar de Schriften. Volgens Zondag 7 van den Heidelberger is geloof in de eerste plaats een stellig weten of kennis waardoor wij alles voor waarachtig houden wat ons God in Zijn Woord heeft geopenbaard. Zullen wij ernst maken met het: wij gelooven een eenige katholieke of algemeene Kerk, dan zullen we in ons spreken over de kerk ons uitgangspunt kiezen niet in den mensch, niet in ons eigen hart, niet in dat wat we zien, niet in de praktijk, maar in het Woord des Heeren. We gaan over de kerk spreken niet van beneden uit maar van boven af, uit Gods openbaring. We gaan in ons spreken over de kerk spreken over den Heere, Die verlossingen

werkt op aarde, Die Zich hier op aarde een volk vergadert.

Datzelfde dringt zich aan ons op wanneer we ons rekenschap geven van de beteekenis van het woord „belijden“. Het Grieksche woord voor „belijden“ betekent, letterlijk vertaald: hetzelfde zeggen, naspreken wat eerst een ander gesproken heeft. Belijden is: beaamd nazeggen wat we eerst gehoord hebben. We spreken dus niet uit de eerste hand maar uit de tweede hand. We zeggen na wat God ons eerst heeft voorgezegd in Zijn Woord, in Zijn openbaring.

De wereldling spreekt over de kerk, uitgaande van wat voor oogen is. De wereldling ziet het verschijnsel „kerk“ in de wereld. Hij ziet, om te beginnen, vele kerkgebouwen staan. En hij weet: dat is een kerkgebouw. Hij ziet voorts in een plaatselijk blad elke week een lijst van predikbeurten, die in alle mogelijke kerkgemeenschappen worden gehouden. Hij kan in een plaatselijke gids vinden een opsomming van alle kerkgemeenschappen, die in die plaats aanwezig zijn, met de adressen van de kerkgebouwen en met de namen en de adressen van de predikanten enz. Zóó merkt hij op het verschijnsel „kerk“. Maar hij komt niet verder dan dat wat voor oogen is. En bij de beoordeeling van die verschillende gemeenschappen gaat hij uit van dat wat voor oogen is. Hij heeft geen maatstaf in handen om recht te onderscheiden. Hij kan niet uitmaken wat waar en vals is, wat reformatie en deformatie is, wat verval is en wat stichting. Hij gaat uit van het constateerbare, registreerbare.

Zoo spreekt de belijdenis niet. De belijdenis zegt: Wij gelooven en belijden..... Zij spreekt naar en uit Gods Woord. Zij spreekt dus over de kerk ook niet als over een werk van menschen, die een kerkorganisatie in leven geroepen hebben, maar als over een werk des Heeren.

Maar al zeggen wij: wij gelooven..... de kerk, dat betekent daarom nog niet dat de kerk niet zichtbaar zou zijn. Vaak wordt een zekere tegenstelling gemaakt tusschen gelooven en zien: wat we gelooven kunnen we niet zien, en wat we zien behoeven we niet te gelooven. Dat schijnt zelfs steun te vinden in de Heilige Schrift: Het geloof nu is een vaste grond der dingen die men hoopt en een bewijs der zaken die men niet ziet (Hebr. 11: 1). Volgens dezen gedachtengang zou dan de kerk, waarvan artikel 27 spreekt, zijn de „onzichtbare kerk“, niet een bepaald kerkelijk instituut onder ambten en bedieningen, maar het geheel van alle uitverkorenen, door ons niet te onderkennen, doch verspreid over alle mogelijke kerkinstellingen. Dat geheel van uitverkorenen, door ons niet te onderkennen en te onderscheiden, zou dan zijn de „algemeene christelijke kerk“, en de verschillende kerkinstellingen staan daarmee wel in verband, zijn wel openbaringen van deze „algemeene christelijke kerk“, doch mogen daarmee nooit worden geïdentificeerd. We gelooven de „algemeene christelijke kerk“, maar we zien de kerkinstellingen.